

N:o 323.

Af Herr **C. A. Lindhagen**: *Om beviljande af anslag för att genom agenter förskaffa närmare kännedom om de till Nordamerika utflyttade Svenskars verkliga belägenhet, samt om de för svensk kolonisation derstädes lämpligaste trakter, m. m.*

Vår tids måhända viktigaste företeelse är *emigrationen*, hvilken i våra dagar, till följd af de lättade kommunikationerna, vunnit en sådan utbredning, att numera hundratusental människor årligen utgå från vestra och mellersta Europa, för att befolka andra verdensdelar. Ehuru äfven från vårt fädernesland utvandringar länge pågått, är det dock först med sistlidne år, som emigrationen hos oss nått en sådan höjd, att hon tilldragit sig en spänd uppmärksamhet.

Orsaken till den då timade stora utvandringen är till stor del att söka uti 1867 års på så många ställen felslagna skörd i förening med den arbetslöshet och det myckna ekonomiska obestånd, som uppkommit genom de sednare årens missgynnande konjunkture. Men man misstager sig utan tvifvel, om man häraf drager den slutsatsen, att utvandringen i allmänhet är någonting tillfälligt och snart öfvergående, eller tror, att den kan väsendtligen hämmas i sin fortgång. Det hos något hvar naturliga begäret att göra lycka samt sträfvet att bereda sig och de sina en sorgfri framtid manar människorna att begagna hvarje tillfälle härtill, som erbjuder sig; och det är nog, att en utvandring till främmande land *kan* bereda ett sådant tillfälle, för att den skall med oemotståndlig magt locka dem, som här hemma finna sina förhoppningar eller önskningar i ett eller annat afseende svikna, eller anse vägen härstädes till bergning och välstånd vara alltför lång eller mödosam. Hvarje motgång eller hinder här hemma framstår med den nakna verklighetens hela tyngd, under det att från det främmande landet, till följd af afståndet och hoppets lockelser, endast idel lycka hägrar.

Är det nu så, att utvandringen, ehvad bemödanden än må göras deremot, går sin gilla gång, måste all tanke på att förhindra densamma uppgifvas. I stället har man att så mycket som möjligt mildra dess olägenheter, samt tillse, huru utvandringen må kunna vändas till godt för fäderneslandet. För att komma till rätta härutinnan är emellertid oundgängligt,

att man ser saken i hans rätta ljus. Utvandringen har hittills framhållits såsom någonting för landet ovillkorligen skadligt, och, då man nödgats medgifva, att hon ej kan hindras, betraktats såsom ett oundvikligt ondt. En sådan uppfattning är lätt förklarlig. Sverige lider icke af öfverbefolkning, utan behöfver tvärtom mera folk för att tillgodogöra sina rika tillgångar. Vid sådant förhållande betraktar man naturligen med missmod en rörelse, som beröfvar landet hvad det mest behöfver, nemligen arbetskrafter. Men det är derföre icke gifvet, att denna uppfattning är riktig, och den bekräftas ej heller af erfarenheten. Betrakta vi t. ex. de länder, som lemnat de ojemförligt största bidragen till utvandringen från Europa, nemligen Storbritannien och Tyskland, så visar sig, att just dessa länder äfven äro ibland dem, som gått raskast framåt så väl i välmåga som i folkmängdstillväxt. En likartad företeelse visar äfven Norge, hvilket land i förhållande till sin folkmängd lemnat flera utvandrare än de flesta andra, men detta oakadt gjort jättesteg i materiel utveckling samt tillväxt i folkmängd hastigare än Sverige. Denna företeelse är också helt naturlig, när man rätt ser saken. Utvandringen, då hon, såsom säkerligen alltid skall blifva fallet hos oss, håller sig inom måttliga gränser, medför visserligen till en början ganska kännbara rubbningar, men öfvergår snart till ett normalt tillstånd och blir då i tillfälle att återgälda landet hvad hon i andra afseenden beröfvat det. Så bortför utvandringen, såsom redan är nämndt, folk och arbetskrafter från landet; och, icke nog härmed, hon medtager äfven ej obetydliga kapitaler. Men när utvandringen blifvit normal, ersätter hon landet allt detta genom stegrad företagsamhet och lättade utvägar till försörjning för de kvarblifvande. Det yngre släktet möter framtiden med större mod och tillförsigt, då det ser framför sig, huru utvandrarne ständigt lemna rum öppna i arbetarnes leder för dem som komma närmast efter, och kan hysa förhoppning att i värsta fall få utväg till bergning på annan ort, om det misslyckas hemma. Den större företagsamhet och arbetslust, som här af alstras, ersätter mer än tillräckligt de kapitaler, som utvandringen bortför, och de genom en större utsigt till bergning framkallade tidigare äktenskapen fylla oupphörligt de genom utvandringen glesnade lederna. På sådant sätt förklaras helt naturligt den allmänna erfarenheten, att kolonisation och moderlandets lifliga utveckling kunna gå i jembredd med hvarandra.

En sådan ändrad uppfattning af utvandringsfrågan till öfverensstämmelse med verkliga förhållandet förändrar äfven ställningen mellan utvandrarne och moderlandet, äfvensom uppfattningen af hvad som med anledning af utvandringen bör åtgöras. Utvandrarne blir nu icke längre utan urskiljning ansedd såsom den der otacksamt och med glömska af njutna välgärningar öfvergifver och uppoffrar sitt fädernesland. Han får åtnjuta den förmånen att blifva rättvist och billigt bedömd och att sålunda, i fall han förtjenar det,

få fortfarande anses såsom en lika redlig svensk man, som någon annan. I gengäld medför han då öfver hafvet en oförändrad kärlek till moderlandet och en tacksam hågkomst af hvad det varit för honom; och i stället för att, såsom nu, hejdlöst blanda sig med den första främmande nationalitet, han möter, blir han villig, värdig och mächtig att grundlägga svensk nationalitet och svensk odling på den främmande jorden. På detta sätt är det som utvandringen kan vändas till fäderneslandets bästa.

Folkvandringarne vid medeltidens början, ehuru de knappast kunna jemföras med nutidens folkvandringar, vare sig i afseende å omfång eller deltagarnes antal, bestämde emellertid de särskilda nationaliteternas blifvande öde inom Europa, allt efter som vid delningen af landet den ena fick på sin lott större utrymme och rikare näringskällor för sin verksamhet än den andra. Samma slags delning pågår äfven nu, men med den skilnad att den nu omfattar hela jordklotet och sålunda bestämmer nationaliteternas öde för all framtid ända till mensklighetens afton. Den nationalitet, som nu icke passar på och sålunda ej får vara med om den stora bodelningen, har ingen framtid att påräkna, utan har på sin lott endast att undergifvet afvakta den stund, då hon skall fullständigt uppgå uti den ena eller andra, lyckligare lottade nationaliteten, lemnande ingenting annat efter sig, än ett under tidernas lopp allt mer förbleknande minne.

Ännu finnes för vår stam tillfälle öppet att vinna ett förökadt utrymme och en utvidgad skådeplats för sin verksamhet; men dertill fordras, att utvandringarne från de nordiska länderna så vidt som möjligt ledas åt samma trakt och gifvas den sammanhållning, att utvandrarerna icke behöfver, såsom nu är fallet, uppgifva sin nationalitet. I nordligaste delen af Nordamerikanska staternas område, såsom i staten Minnisotah och territoriet Dacota och uti Storbritanniens derinvid belägna ofantliga besittningar, deribland särskildt de omedelbart norr om Minnisotah och Dacota belägna trakterna vid Vinipeg sjön, samt floderna Saskatshawan, Assiniboine och den Röda floden, finnas herrliga, odlingsbara marker i öfverflöd. Alla dessa trakter synas, med afseende på sina naturförhållanden, liksom särskildt bestämda att koloniserar af oss nordbor. Inom såväl Förenta Staterna som Britiska Amerika äflar man att draga utvandrare till nämnda trakter, för att påskynda landets odling och utveckling; och det behöfves endast någon omsorg, för att der bereda ett ytterligare hem för vår nordiska nationalitet, hvilken är gerna sedd och högt aktad både i Förenta Staterna och Storbrittanien. Härigenom vinnes väl icke någon politisk magtutvidgning eller några direkta hjulpekällor till försvar för vårt land; men vi kunna härigenom, tillhoppa med våra stamförvandter, bilda en stor nationalitet, som har en tryggad framtid för sig, samt rädda från undergång vår kultur och det kära tungomål, på hvilket vi, så väl som våra förfäder och våra efterkommande, nedlägga alstren af hela vår

andliga verksamhet. Den moraliska magt, som härigenom skapas, skall blifva en mächtig häfstång till vår blifvande utveckling och jemväl ett kraftigt värn för vårt politiska oberoende.

Med hänsyn till hvad jag nu anført, och i betraktande deraf att det i allt fall torde vara en pligt för samhället, att i någon mån tillse, att dess utvandrande barn må kunna undgå att vid ankomsten till den nya världen blifva utsatta för elände och undergång, vågar jag hemställa,

att Riksdagen, för beredande af tillfälle att genom fosterländskt sinnade, upplysta och verksamma agenter söka bringa ordning och sammanhang i utvandringen från Sverige till Norra Amerika, samt förskaffa närmare kännedom om de för svenska kolonier lämpligaste trakter derstädes, äfvensom angående de till Norra Amerika utvandrande Svenskars verkliga belägenhet, måtte ställa till Konungens förfogande ett belopp, som jag förslagsvis får uppgifva till 10,000 R:dr för innevarande år, och 20,000 R:dr för år 1870.

Under Riksdagens lopp torde jag komma i tillfälle att aflemna upplysningar i frågan till Stats-Utskottet, dit jag anhåller att detta mitt förslag måtte hänskjutas.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Alb. Lindhagen.